

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Az ellenzék a Házban

Tisza válasza a rágalmakra

A képviselőház ülése

A képviselőház mai ülése, amely délelőtt tíz órakor kezdődött, délután négy órakor ért véget és az ellenzék az ülés egész folyamata alatt jelen volt a tanácskozó teremben. Ez a tény nyilvánvaló változást jelent az ellenzék taktikájában és a taktikának ez a változása a mai napnak kimagasló eseménye. Ugyánakkor, az ellenzék is belátta, hogy ellenőrző kötelességének, amelyet választóival szemben vállalt, semmiképpen sem felel meg, ha távol tartja magát a képviselőház üléseitől és hogy eddig tanúsított passzivitását még a saját választói is helytelenítik.

Az ülés tulnyomó részében egyébként a margitszigeti játékbank ügyét tárgyalták, ami ismét bizonyosága annak, hogy az ellenzéknek módjában volt teljes részletességgel pertraktálni ezt a kérdést. A vitában új momentum alig merült föl, ellenben újból és minden kétséget kizáróan bebizonyult az, hogy Tisza István gróf miniszterelnökre az egész dolog ódiumából rákenni semmit sem lehet. Bebizonyult egyszersmind az is, hogy a nemzeti munkapárt soraiban a margitszigeti játékbank társaságnak kijárója nincs, mert Mándy Samu munkapárti képviselő a vita során indítatva érezte magát annak kijelentésére, hogy Kristóffy József volt belügyminiszter az, aki anyagi ellenszolgáltatásért a játékbank ügyében a közbenjárást vállalta.

A vita további során Andrassy Gyula gróf annak a fölfogásnak adott kifejezést, hogy miután az ülést az ellenzék kezdeményezésére hívták egybe, az egész ülés az egybehívás indokál szolgáló ügy tárgyalásának szentelendő. Tisza István gróf miniszterelnök az előzékenységekben odáig ment, hogy válaszában kijelentette, hogy ezt a precedenst eddig nem ismerte, utána is fog nézni és a jelenlegi eset is a szerint lesz azután megítélendő. Ez a kijelentés nagy megnyugvást keltett az ellenzéken. A politikai körökben általában az a benyomás a mai ülés után, hogy a normális parlamenti helyzet helyreállításához talán valamivel közelebb jutottunk.

Az ülésről, amely különben igen viharos lefolyású volt, itt következik részletes tudósításunk:

Dacos képviselők.

Beöthy Pál elnök háromnegyed tizenegy órakor nyitja meg az ülést és megkezdi előterjesztéseit. Először bemutatja a delegációk összehívásáról szóló királyi kéziratot, majd áttér Mándy Samu összeférhetetlenségi ügyére és felszólítja Szentiványi Árpád, Meskó László és Förster Aurél képviselőket, hogy tegyék le a bizottsági esküit.

A felszólított képviselők közül ismételt

főhívásra egyik sem jelentkezett. Az elnök erre indítványozta, hogy a Ház az engedetlen képviselőket utasítsa a mentelmi bizottsághoz. Ez meg is történt. Most Ráth Endrét hívja föl az elnök, hogy a mentelmi bizottság ítélete értelmében kövesse meg a Házat. Erre az elnöki felszólításra is csend a válasz. Majd lassanként megszólalnak az ellenzéki hangok:

— Tisztára elemi iskola!
— Hivassa be Gerőt!

Az elnök indítványára az engedetlen Ráthot is a mentelmi bizottsághoz utasítja.

Ezután jelentette az elnök, hogy hatvannál több képviselő tegnapelőtt a Ház összehívását kérte. Miután a Ház a mai napra már össze volt hívva, a beadvány tárgytalan volt és ez irányban semmi intézkedést sem tartott szükségesnek. A Ház mára ülést hívott össze, tehát az illető képviselőknek módjukban van a házszabályok keretén belül előadni azt, ami miatt az ülést össze akarták hívattani.

Károlyi támadása.

Károlyi Mihály gróf: Az okok egész sorozata megokolta teszi azt, hogy a Ház üléseitől távol maradjunk. Az erőszakos cselekedetek egész láncolata a Pavlik-féle események óta világosan mutatja, hogy a Ház nem tekinthető többé a szó szoros értelmében vett parlamentnek (Fölkiáltások: Kacsárnyának!) és itt sem a szólás szabadság, sem az immunitás biztosítva nincsen.

Amikor a forgalmi részvénytársaság utján kisiült megint egy adat arra, hogy a munkapárt hogyan tölti meg a maga pártkasszáját, elhatároztuk, hogy ezt az ügyet a leg-sürgősebben szóvá fogjuk tenni és a legenergikusabban meg fogjuk bírálni. A régi házszabályok alapján nyújtottunk be egy ívet, hogy rendkívüli ülést hívjanak össze. Az elnökség az iv benyújtásakor azt mondotta, hogy az ülés már össze van hívva. Tegnapelőtt ismét kértük az ülés összehívását abból az elvből indulva ki, hogy a mai ülés tisztán csak formális ülés. Az elnökségnek minden esetre joga volt arra, hogy az ülést kére- rüinkre össze ne hívja, de a munkapárt igenis mindent fölhasznál arra a célra, hogy az ülés összehívását megakadályozza.

Elnök: Figyelmeztetnem kell a képviselő urat, hogy a munkapárt az elnökség elhatározásaira befolyást nem gyakorolhat.

Károlyi Mihály gróf: A miniszterelnök a minap elmondotta az ő szereplését a margitszigeti-ügyben. A lényeg az, hogy a miniszterelnök tudta azt, hogy a munkapárt tényleg a korrupció eszközeivel választatott meg, tudja, hogy kiknek adományozásából gyűlt össze az a pénz, amelyen pártját megalkotta. Ezzel a rendszerrel azonosította magát és így elrugta maga alól azt az erkölcsi bázist, mely minden parlamentnek fundamentuma.

Ezután svungot vesz Károlyi Mihály gróf és így folytatja beszédét:

— Engedje meg a Ház, hogy én most . . . hogy én egy . . . hogy én egy izé . . . egy hasonlatot mondjak.

— Ne tegye, uram! — hangzik a jobb- oldalról.

Károlyi Mihály gróf: Elment egyszer egy ember rablóbandába. (Oriási kacagás balról, de nem kevésbé kacagás jobbról.) És a rablóbanda főnökével a barátságot főnn akarta tartani.

Elnök: A képviselő urat e kifejezéseért rendreutasítom.

Károlyi Mihály gróf: Az az ember, aki ilyen társaságba belekeveredik és annak továbbra is barátja marad, az az ember a felelősségnek nem fanatikusa. A törvényszék megállapította egy emberről, hogy nem bü- nös, aki azt mondja rá, hogy Európa legna- gyobb panamistája. Ugyanakkor a többség és a miniszterelnök fittyet hány a bíróság ítéletére és ünnepli azt az embert, sőt má- sodik Széchenyinek nevezi. A miniszterel- nök nem törődik azzal, hogy homlokegye- nest ellentétbe jön a bíróság ítéletével. Ké- rem a Házat, hogy ezt a kérdést tüzze ki egy külön ülés napirendjére. (Az ellenzék so- káig éljenez és tapsol.)

Tisza beszéde.

Tisza István gróf miniszterelnök: Csak egy pár igen rövid észrevétel megtételére ké- rem a Ház engedelmét. A képviselő ur azt ál- lítja, hogy a többség mindenféle módon ki akar bujni az alól, hogy azokat a kérdéseket, amelyeket az urak tárgyalni akarnak, a tár- gyalás elől elvonja. Bocsánatot kérek, erre a tárgyalásra mód van a mai ülésen éppen úgy, mint azon az ülésen, amelyet az urak ki- vánságára hívtak volna össze. Hogy mennyi- re nem akarunk kitérni ez elől, és hogy az elnök ur mily messze megy e kérdésben, mu- tatja az is, hogy az elnök módot ad majd a felszólalásra, holott ha egyszerűen jelentést tett volna a Háznak s nem kérte volna a Ház határozatát az ülés összehívása ügyében, ak- kor nem is lehetett volna senkinek sem föl- szólalni. Említette a képviselő ur az erősza- kot. Hígyje el a képviselő ur, hogy az erősza- kot senki sem itéli el jobban, mint én. (Föl- kiáltások balról: Jó vicc!) Éppen azért, mert nem türom a kisebbség erőszakát, azért hoz- tam be ide a fegyveres erőt. (Zajos taps jobb- ról.) A képviselő uraknak most már speciális, monopolisztikus tulajdona az erkölcsbírásko- dás. Egyszerűen erkölcsileg züllöttnek nyil- vánítanak mindenkit, aki más véleményen van. Ebben a tekintetben a naivitás végső ha- táráig megy a képviselő ur, amikor a megék- határozatait is az erkölcsstelenség követke- ményének mondja. Az a magyar intelligen- cia, amelyet a képviselő urak még nem tudtak a maguk részére megnyerni, nem szorult az én védelmemre. De azok az urak, ki fogják maguknak kérni az ilyen fölényes hangot és azok az urak meg fogják majd adni a választ önöknek. (Taps a jobboldalról.)

Fölkiáltások a baloldaltól: Üzenet a jegy- zőknek!

Tisza István gróf: meg fogják kapni a megfelelő választ akkor, amidőn a magyar nemzet itélkezni fog mi közöttünk és önök között.

Fölkiáltások balról: Tessék fölslatni a Házat! De becsületes választás legyen!

Tisza István gróf: a képviselő ur azt mondja, hogy a mai egész rendszer veszteg- tésre van alapítva.

Felkiáltások a baloldaltól: Igaz! Igaz!

Tisza István gróf: Kérem, ez nem igaz!

Fölkiáltások balról: Kérjük az aradi számlát! Miből fizették az aradi választá- sokat?

Eitner Zsigmond: Mibe került az aradi választás?

Tisza István gróf: Ez egy puffogó, üres frázis. A képviselő ur saját magának tartoz- nek azzal, hogy jobban válogassa meg azo- kat a vádakát, amelyeket ajkára vesz, mert az alaptalan sértegetés beszennyezi a sértege- tőt. A képviselő uraknak csak egy tény áll

Kiepesítőlőből

r 30.

l sze-
zó 10
tése
k. . .

VAI
NÉL
49.

gárak !!
5-18

aa.

it
eány fel-
rimn, Hat-
813

it
lónőnek,
izhoz, há-
d. Varga
5. 882

k
i. kosztü-
és bluzo-
kivitelben.
2. 881

forrás

gyesztérak,

Stájerország.

T !!

EK

SEF

NY

KÁLÓ

MIN'S Ww

GRÜNGASSE
kerestetek

rendelkezésére. Az a tény, hogy a Magyar Bank politikai célokra jelentékeny összegeket áldozott. A bíróság ehhez oly megjegyzéseket fűzött, amelyekről véleményemet a bíróság iránt való tiszteletből nem mondhatom el. De ebből a kérdésből erkölcsiség szempontjából nincs joguk a képviselő uraknak vádaskodni, mert ők ezeket a tényeket tudva, folytatták a tárgyalásokat Lukács Lászlóval. (Taps balról.)

Zlinszky István: Az igazságügyminiszter ur mandátuma is ebből a pénzből eredt!

Tisza István gróf: Hogy a választás pénzbe kerül-e vagy sem? El kell ismernünk, hogy az önké is pénzbe került. A választások nagyon sok törvényes költséget is emésztettek meg, de fájdalom, kerülnek a választások pártkülönbség nélkül...

Fölkiáltások balról: Ohó!

Tisza István gróf: A választások tisztasága terén akkor fogom elismerni Károlyi Mihály gróf jogát, hogy magas tőről beszéljen, ha becsületszavát adja, hogy ő egy krajcárt sem költött a választásra. (Óriási zaj, Károlyi Mihály gróf fölugrik helyéről, de a szomszédai lefogják.)

Fölkiáltások balról: Ha költött, a magáéból költött! (Percekig tartó zaj.)

Tisza István gróf: A képviselő urak köra nagyon fontos kérdések tárgyalásában lármával, sem trombitálással, se semmivel résztvennének. Ezen a téren találkozunk a képviselő urakkal örömet, szívesen, azzal a hazafias igyekezettel, hogy vállvetve igyekezzünk elővinni a közügyeket. De az az eljárás, amit követnek, a magyar nemzet presztízisének lerombolására vezet és e törekvésekkel szembe fogunk állani. Ebben nem fognak bennünket megakadályozni sem távolléttel, sem az „In hoc signo vinces“ (E jelben győzni) (Hosszantartó taps jobbról.)

A vezér nem kér kegyelmet.

Károlyi Mihály gróf személyes kérdésben akar felszólalni.

Elnök: Kérem a Házat, méltóztatik-e megengedni?

Fölkiáltások jobbról: Megengedjük!

Károlyi Mihály gróf erre rögtön leül, mert nem akar a munkapárt engedelmeivel felszólalni.

A haza új bölcsé.

Andrássy Gyula gróf: Az elnök eltért a házszabályoktól, a képviselő jogát, hogy felszólaljon személyes kérdésben, nem respektálja. Ebben hi maradt mesteréhez, a miniszterelnökhöz, aki példát adott arra, hogy hogyan lehet a házszabályokat megsérteni. Az ellenzék nem veheti föl a harcot, mert megfosztják jogától és személyes kérdésben sem engedik felszólalni. Téved a miniszterelnök, hogy az ellenzék a rendes ülésen éppen úgy felszólalhat, mint az általa összehívott ülésen. Ez nem igaz, mert ha az ellenzék maga hívja össze az ülést, akkor többen szólalhatnak föl. Nem áll az, hogy mindegy volna, hogy az ellenzék kérésére hívják-e össze a gyűlést vagy sem.

Az egész mai rendszer nem a korrupció rendszerén alapszik, bár a mai többség megalkotásánál a korrupció eszközeit sokkal nagyobb mértékben vették igénybe, mint az én magyar becsületemmel megegyeztethetőnek tartom. Maga Tisza elismeri, hogy a többség szent nevében volt erőszakos és most maga kénytelen elismerni, hogy a többség legalább részben olyan eszközökkel választotta meg, amely eszközöket ő nem használhat. Ő azt mondta, nem tudta akkor, hogy ilyen pénzek fölhasználhattak, de később megtudta és most már nem állíthatja, hogy szabadon döntött a nemzet. Nem érzik, hogy az ellenzék ebben az irányban is jogosan panaszkodik? A kormányrendszernek két eszköze van, a meg nem engedett pénzhasználat és az erőszak. Az erőszakot alkalmazták ma is velünk szemben, amikor kérésünkre az ülést nem hívták össze és ezen fölháborodásomat fejezem ki.

Elnök: Andrássy megvádolta az elnököt, hogy konfiskálja a kisebbség jogát. Erről annál kevésbé lehet szó, mert a Ház még nem is határozott abban a kérdésben, hogy az ellenzék kérése teljesítendő-e vagy sem.

Sztranyavszky Sándor munkapárti képviselő azt fejtegeti, hogy az ellenzék csak népgyűléseken szónokol és kelt hangulatot, a Házba pedig csak akkor jön, ha panamákra lehet vadászni. Pedig bátran bejöhetnek volna, a parlamenti örök senkit sem kaszabolnak le, az ellenzéki képviselők mind egészségesek

„A képviselő ur hazudik“.

Vázsonyi Vilmos: Tisza István rossz néven vette Andrássy Gyula gróftól, hogy a multkor eltávozott. Hát ez rendben van. Ha valakivel telefonon vitatkozik, akkor akasztja le a kagylót, amikor akarja. Tisza a felelősség fanatikusa semmit sem tud, hogy mi történt, sem Jeszenszky hivatalában, sem a munkapártiban. Mint Maupassant egyik novellájában a kishivatalnok, akinek felesége szép ékszerekben ragyogott s ezekre férjének azt mondta, hogy ezek hamisak. Mire a férj megdicsérte a feleségét, hogy milyen takarékos. Az asszony meghalt, a férj zálogba vitte az ékszereket s ekkor kiderült, hogy az ékszerek igaziak. És akkor a férj elzáródokolt az asszony sírjához és kegyelettel adózott a hűséges feleségnek. Egyfelől Tisza István gróf Lukácsot új Széchenynek nevezte, másrészt tiltakozik ellene, hogy rágalmozónak mondja azt, aki fölteszi róla, hogy ő ugyanazt cselekedte volna, amit Lukács. Hogy Tisza nem engedélyezte a játékbankot, az mellékes. Itt van Kornisnéknak egy jegyzőkönyve, amelyen amaz estén vettek föl a munkapárti körben, amikor Jeszenszkyvel beszéltek s ebbe a jegyzőkönyvbe belefoglalták, hogy Jeszenszky kijelentette, hogy a régi és új kormány közt a játékbank dolgában egyezés van. Simonyi-Schwarcz család vádjával is illette a kormányt, de ezt visszavonta.

Tisza István gróf miniszterelnök: Hazugság, amit a képviselő ur mond.

Vázsonyi Vilmos dr.: Kikérem magamnak, hogy amit mondok, azt hazugságnak mondják.

A miniszterelnök kijelentésére óriási zaj keletkezett, amely alig akart lecsillapulni.

Elnök: Ugy értettem, hogy a miniszterelnök ur azt mondta: hazugság. Ezért a miniszterelnök urat rendreutasítom.

Vázsonyi Vilmos dr.: Önök újabb Königraetz felé viszik a monarchiát és ennek a Königraetznak Ön nem Deák Ference, hanem Benedek-je lesz.

Tisza István gróf miniszterelnök sajnálatát fejezi ki, hogy a vita hevében elragadtatta magát és kifejezéseért a Háztól bocsánatot kér. A játékbank ügyében azért nem hozott semmit nyilvánosságra, mert nem akart magának reklámot csinálni. Jeszenszky és Sándor János nyilatkozatára vonatkozóan is téved Vázsonyi. Az ügyszemmi köze nem volt a nyilvánosságnak, csak a munkapártnak. (Helyeslés.)

A Ház az ellenzék kérvényét ezután mint tárgytalant irattárba tette.

A jövő félévi budget.

Tisza István gróf miniszterelnök beterjeszti az állami számvéviszék módosítására vonatkozó javaslatot.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter beterjeszti a jövő évi ujoncjutalék megajánlásáról szóló javaslatot.

Teleszky János dr. pénzügyminiszter beterjeszti a jövő félévi budgetet s expozét mondott. A költségvetés 38.000.000 korona deficitet mutat, de ennek oka az, hogy az új költségvetési év július 1-én kezdődik és arra a mult félévről 38.000.000 korona kiadás tolódik át.

Ki a közbenjáró?

A napirend megállapításánál **Rakovszky István** hevesen támadja Tisza Istvánt, hogy eltiterte Mándy Samu nyilatkozatát, amely szerint ellenzéki képviselők vannak a játékbankban érdekelve. Konstatálja, hogy Jeszenszky mint államtisztviselő vett át a pénzt.

Tisza István gróf miniszterelnök: Hogy a pénzt államtisztviselő vette át, az a munkapárt dolga. Ő tiszta vizet szeret tölteni a pohárba és ezért felszólít mindenkit a Ház-

ban és azonkívül, hogy nevezze meg a közbenjárót.

Mándy Samu: Ő azt mondta, hogy sem a munkapárti képviselők, sem a klub tagjai közt nem járt közben senki. Azonban ezenel összeférhetetlenségi bejelentést tesz **Krisztoffy József** ellen, aki közbenjárta a játékbank ügyében s ezért pénzt költött ki és fogadott el.

A kijelentést óriási konsternációval fogadták minden oldalon.

A választási költség.

Károlyi Mihály gróf: Kijelenti, hogy a megválasztására igen is költött, de becsületszavára mondja, hogy mindenkor a magdét. Jelentse ki Tisza István gróf is, hogy kiét költötte a megválasztására.

Tisza István gróf miniszterelnök: Egész 1910-ig mindig a maga pénzét költötte. 1910-ben felszólították, hogy vállalja el Aradon a képviselőiséget. Meg is választották és csak megválasztása után tudta meg, hogy több tehető aradi polgár viselte a költségeket.

A napirend megállapítása után az ülés fél négy órakor véget ért.

Megszavazták a költségvetést

A városi közgyűlés második napja

Debrecen város törvényhatósági bizottsága tulajdonképpen csak ma kezdte meg a tárgysorozat érdemleges tárgyalását. Különösen hosszú időre nyult a költségvetés tárgyalása, amely természetesen legtovább foglalkoztatta a törvényhatósági bizottságot. A legnagyobb alapossággal történt a költségvetés megvitatása, amelynek általánosságban való tárgyalása során igazán értékes felszólalások hangzottak el. A közgyűlés lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

Az önbiztosítás.

Vargha Elemér dr. ismerteti a belügyminiszter leiratát, hogy jóváhagyta az öntüzbiztosításra vonatkozó határozatot, amely szerint a város 10.000 korona részletekben finanszírozza a város tüzbiztosítás önkézelésének létesítésére. A közgyűlés tudomásul vette a leiratot s elrendelte, hogy a tanács a szükséges intézkedéseket tegye meg.

Uj orvosi állások.

A szervezeti szabályrendelet közegészségügyi része módosításának jóváhagyására vonatkozó miniszteri leiratot, amely egyben kijelenti, hogy a bábák részére a kincstár terhére kért 100—100 korona helyi pótlék nem engedélyezhető, tudomásul vette, a szabályzatot 1914. január 1-től életbe léptette és elrendelte, hogy 3 kerületi orvosi és 3 szülész-női állásra a pályázatot írják ki.

Kijelölt a közgyűlés több létesítmény költségeire fedezetet, elfogadta a tanács javaslatait több kérdésben. Kimondta, hogy pártoló fölirattal támogatja a társörvényhatóságok megküldött föliratait.

Kultursegélyezések.

A siketnémákat gyámolító egyesület ama kérvényére, hogy évi segélyét 10.000 koronára emelje föl a város, a tanács azt javasolja, hogy csak 5000 koronát és fát adjon a közgyűlés. Ifjabb **Schwarcz** Vilmos rámutat: az intézet nagy, humánus és kulturális célt szolgál, ma már száz növendéket nevel, tanít, új otthonának létesítésével nagy terheket vállalt, kéri tehát méltányolni a szép rendeltetést, amelynek az intézet meg is felel s így adja meg a közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság által is javasolt 10.000 koronát, az eddig élvezett tüzfát és világítást.

Márk Endre udvari tanácsos meghatározott szavakkal mutatott rá arra a nyomorúságra, amelyet a siketnéma intézet enyhít és megszüntet. Ő is kérte, a segélyt adják meg.

Révi Nándor dr.: Tekintettel arra, hogy az intézetbe hét vármegye siketnémáit veszik föl s így ezeknek is kellene hozzájárulni, miután Debrecen legutóbb 50,000 koronát adott, elég ez, a város nem mehet tovább.

Több főlshóalás nem lévén, a kérdést a főispán szavazásra tette föl s a többség a tanács javaslatát fogadta el.

Székely Simon polgári iskolai igazgató ama kérésére, hogy polgári iskoláját 3000 korona segéllyel támogassa a város, a tanács azt a javaslatot terjesztette elő, hogy azt ne teljesítse a közgyűlés.

A megbotránkozással fogadott előterjesztéssel szemben *Márk Endre* és *Révi Nándor dr.* kívánják a segély megadását, mert ez nagy kulturcél szolgálja s mert az iskola nagy szolgálatot tesz s szép eredményeket ér el annál inkább, mert ha ez iskola nem tartatnék fönn, a városnak kellene gondoskodnia ilyen polgári iskoláról.

A közgyűlés óriási többséggel ki is mondotta, hogy a segélyt megadja. — Ugyancsak megszavazta a közgyűlés az izraelita szentegyletnek a kért 4000 korona segélyt s föl-emelte a Mentő-egyesület segélyét 4000 koronára.

A költségvetés.

Ezek után vette tárgyalás alá a közgyűlés az 1914. évi költségvetést, amelyet először általánosságban tárgyaltak le. A világitási vállalat költségvetése került először sora, *Jánosi Zoltán* itt néhány számbeli hibára hívja föl a figyelmet. *Jászi Viktor dr.* azt kívánja, hogy a város által már régen adott 122,000 korona kölcsön után fizessen hat per cent kamatot a világitási vállalat.

Révi Nándor dr. azt kívánja, hogy a vállalat kevesebbet tartalékozzon s többet adjon a városi pénztárnak.

Debreczeni Jenő kijelenti, hogy a 122,000 koronát a vállalat nem kamatnélküli kölcsönként kapta, hanem, mint a városi világitásra szánt és tett alapítványt. Ebből kell ellátni az utcai világitást. Ezt a vállalat meg is teszi, de erre nem elég a 122,000 korona kamata, mert 27,000 koronába kerül, amit a vállalat sohasem követelt, de ha forszirozzák a kamatot, akkor a vállalat jogosan számíthatja föl a teljesített szolgálatot. A tartalékozás sohasem készpénznek félretételét jelenti, hanem a vállalat abból létesítményeket csinál, mindig a maga vagyonából épít, a készpénzt mindig a házipénztárnak adja.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadja el e kérdésben, vagyis a beterjesztett költségvetést.

Reformok a városgazdálkodás érdekében.

Jánosi Zoltán egy óras hosszú, mélyreható s a város gazdálkodását is érintő fejtegetésében több igen fontos javaslatot tett. — Nemcsak foltokat akar és szokott látni, hanem fényt is a város fejlődésében és gazdálkodásában. Ha mégis hibákat fog említeni, azért teszi, hogy azokon javítsunk. Nem reménytelen a város helyzete, sőt ellenkezően, de az intézmények élére arravaló emberek kellenek. Fontosnak tartja, hogy az érdekeltek ne avatkozzanak be érdekeltségeik körébe vágó kérdésekbe. A közgyűlés tagjai legyenek lehetőleg mindentől függetlenek, mert például egyes érdekes csoportok a telekeladásokkal, mások az élelmiszer, például a hus kérdésénél vannak érdekelve s így semmisült meg például tavaly a hatósági husszék terve. De különösen legyenek függetlenek a tanács tagjai minden bank érdekeltségtől, mert érdekeltségük rossz hatással lehet működésükre, mint például a főmérnök érdekeltsége a Reichmann-féle kőbányák részvénytársaságánál. A város földbirtokai nem jövedelmeznek eléggé. A Hortobágy per alatt áll, de a többi földbirtok sem jövedelmez. A jövedelmezőség így fest: 90,000 kat. hold szántó, legelő, kaszáló erdő a) bruttó jövedelem 1.535,613.5 korona, b) netto jövedelem 954,525.5 korona. Egy hold hoz tehát a) bruttó 17.06 kor., b) netto 10.6 korona jövedelmet.

A földbirtok jobb kihasználása érdekében szükségesnek tartja, hogy jószágigazgatói állást létesítsen a város, aki majd jobb jövedelmezőségüvé teszi a birtokokat. A városnak

kell is most sok pénz, itt az egyetem, arra kell 8, sőt 10,000,000 korona . . .

Donahidy Elemér főispán: Ne fessük a falra az ördögöt.

Jánosi Zoltán: Sajnos, méltóságos főispán ur, ez az ördög nem festett, hanem ez meg van.

Indítványozza végül *Jánosi Zoltán*, hogy a kulturtanácsnok mindig középiskolai tanári oklevéllel bírjon, indítványozza, hogy egy műszaki tanácsosi állást létesítsen a város s ezekre vonatkozó javaslatát a tanács három hó alatt terjessze be.

A közgyűlés tapsal és éljenzéssel fogadta a valóban szép, alapos tudást mutató beszédet.

Az általános vita.

Kovács József polgármester válasza után amelyet más helyen ismertettünk s amelyben kijelentette, hogy *Jánosi* beszédét gyönyörködve hallgatta. Arra vonatkozóan, hogy *Jánosi* a vezetésre erősebb embereket kíván, kijelenti, hogy nem úgy érti-e, mintha azt reáértette volna?

Jánosi Zoltán: Dehogy! Távol áll tőlem bárkire ilyet gondolni!

Kovács József polgármester a három új állásra megjegyzi: helyesli azt, de figyelmezteti a közgyűlést, hogy a tisztí fizetéseket mindig soknak tartják így is.

Cziffer Nándor: Ha már létesítik a *Jánosi* által kívánt állásokat, amely esetben a tanácsstagok csak kibicék lesznek, javasolja, hogy egy financiért is válasszon.

Freund Jenő dr. az érdekeltség kérdésére válaszol s kijelenti, nem hiszi, hogy valaki itt a közgyűlésen érdekeltsége alapján járna el, szavazna közügyekben.

Jászi Viktor dr. a költségvetés szerkezetét bírálja fölül s mutat rá az egyes hibákra, egyben indítványozza, hogy az alapokból kölcsön adott s alacsony kamatokra kiadott 850,000 korona összeget a város vonja be s használja föl a rendőrségi palota építésére.

Márk Endre Jánosi Zoltán indítványára tett módosításokat.

Szávay Gyula és többek hozzászólása után a közgyűlés a költségvetést általánosságban elfogadta és egyszersmind *Jánosi Zoltán*, *Jászi Viktor* indítványát és *Márk Endre* módosítását is elfogadta.

A részleteknél.

A részletes tárgyalásnál kimondta a közgyűlés *Freund Jenő dr.* indítványára, hogy a tanács a vásárvám és helypénzjövdelem bérbeadása kérdésében tegyen javaslatot. Kimondta *Jánosi Zoltán* indítványára, hogy a kertészet önállósítására intézkedések teendők, *Jászi Viktor dr.* indítványára utasította a tanácsot nagyobb mérvű fásításra s hogy három hó alatt erről programot terjesszen be. *Jánosi* indítványára kimondta, hogy az öreg honvédek segélyezését nem a szegény alap, hanem a házipénztár terhére utalja ki. — Fölvett a közgyűlés 70,000 koronát, mint az 1914-ben egyetemi kórházépítésre előreláthatóan fölveendő 1,000,000 korona kamatát.

Több kisebb módosítás után a közgyűlés részleteiben is elfogadta a költségvetést, mire a főispán a további tárgyalást fölfüggesztette s a közgyűlés folytatását holnap délután három órára tűzte ki.

= **A pártkörökből.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A nemzeti munkapártban ma nagy meglepéssel tárgyalták, hogy az ellenzék bement a Házba s részt vett a tanácskozásokon. Igaz, hogy még mereven állanak egymással szemben a pártok, — mondta *Tisza István* — de meg van törve a jég és a viszonyok enyhülni fognak. A pártértekezlet azután tárgyalta az esküdtszéki reformot. — *Balogh Jenő dr.* igazságügyminiszter szólt föl. Az, hogy az első az esküdtek élén legyen, — mondta mindenütt a külföldön bevált. Tilakozik a bírói kar nevében, hogy azok pártpolitikai tendenciáknak odaadják magukat. — Az értekezlet elfogadta a javaslatot.

A függetlenségi pártkörben is értekezlet volt, amelyen *Kossuth Ferenc* buzdította a tagokat s kérte őket, maradjanak a fővárosban s a november 4-iki ülésen mindenre legyenek készen.

Oreg Béla dr.

A debreczeni járásbíróság új vezetője

A mindenképpen derekas munka, a táglátköri jogászi tudás elismerése akart lenni az a kitiüntetés, amely *Oreg Béla dr.* debreceni járásbíró a mai napon érte azzal, hogy az igazságügyminiszter a helybeli járásbíróság végleges vezetésével megbízta.

A kitiüntető megbízatás általános és őszinte örömet keltett városszerte, nemcsak a helyi bírói- és ügyvédi karnál, de a nagyközönség körében is, amelynek a hosszú esztendőik során nem egy ízben volt alkalma megcsudálni benne egy a kiváló jogászt, mint az előkelő társadalmi férfit, akit osztatlan megbecsülésben részesített is.

Oreg Béla dr. tipikusan debreceni bíró a szónak nem a jogászi, hanem az elhelyezkedés jelentését illetően. Itt született, itt nevelkedett, itt nőtt föl és meg, itt indult neki a jogászi pályának, amelyhez való kvalitásbeli készségét atyjától, a debreceni főiskola néhai kiváló jogbölcseleti professzorától, *Oreg Jánostól* örökölte. Csakhogy míg az alig két esztendeje elhunyt professzor — mint ilyen, inkább elméleti jogász volt, addig fia *Oreg Béla dr.* emellett jellegzetesen gyakorlati jogász, akinek éles distinkciója, széles látóköre, a rejtett dolgok mögé való precíz betekintése, megfigyelése valósággal közmondásszerűvé vált a törvénytudók körében.

Oreg Béla dr. alig negyvenesztendő férfi, akit a magánéletben nemcsak mint kellemes caseur-t, hanem mint szellemes, jóízű humorú élcélődőt is ösmernek.

A magunk részéről — egyebekben — a legőszintébb elismeréssel és örömmel regisztráljuk *Oreg Béla dr.* kitiüntetését.

Aki távirati uton csal

A nagyváradi postaigazgatóság följelentése

Régimódi, de furfangosan kieszelt csalás ügyében tett följelentést a debreceni királyi ügyészségen a nagyváradi postaigazgatóság. A följelentés ismeretlen tettes ellen szól, aki *Bécsből keltezett apokrif táviratokkal félrevezetett egy püspökladányi gazdálkodót* és hamis személyi adatokkal becsapta az egyik bécsi postahivatalt.

Papp Sándor püspökladányi gazdálkodónak *Elek* nevű fia a 39-ik gyalogezred bécsi törzsénél szolgál az elmúlt október óta. A fiut, aki a polgári életben lakatos segéd, szülei havonként segélyezték kisebb-nagyobb összegekkel, éppen azért nem tűnt föl, hogy május 6-ikán egy távirat érkezett *Papp Sándor* címére, amelyben fia sürgönyileg ötven koronát kér.

Az apa hatvan koronát küldött. Pár nap múlva újabb távirat érkezett:

„Kedves Apám, még mindig itt vagyok és olyan nagy bajban vagyok, hogy ha nem küldenek 360 koronát, úgy bajba esek, tehát küldjenek azonnal táviratilag.

Elek.”

Papp Sándor ezt az összeget is elküldötte, de egyben levelet is irt fiának, amelyben megkérdezte, hogy mire kellett gyors egymás utánban a pénz. *Papp Elek* kézhez kapva a levelet, azonnal sürgönyileg értesítette az apját, hogy ő semmiféle pénzt nem kapott, de nem is kért.

Papp Sándor csak ekkor kezdett rájönni, hogy tulajdonképpen valaki visszaélt a fia nevével s őt egyszerűen becsapták. Beutazott tehát Nagyváradra, ahol az ottani postaigaz-

gatóságnál feljelentést tett a furfangos család ügyében és kérte annak a megállapítását, hogy a bécsi postahivatal kinek fizette ki a 60, illetve a 360 koronát.

A váradai postaigazgatóság átiratban kereste meg a bécsi központi postafőnökséget, amely megállapította, hogy a 4-ik kerületi postahivatal fizette ki mind a két tételt a Marcheg Strassen levő Dr o s c h á k-kávélházban Papp Eleknek, aki személyazonosságát a munkakönyvével és a főpincérrel igazolta. — De egyben megállapították azt is, hogy a pénzküldeményeket Papp Elek nem is vehette át, mert abban az időben ezredével Bécs környékén gyakorlított.

Mindezek után bizonyossá lett, hogy valaki, valószínűleg Papp Elek valamelyik bensőbb barátja, aki ismerhette családi viszonyait — visszaélt a katoná nevével és annak távollétét felhasználva, visszaélt azzal.

A nagyváradai postaigazgatóság feljelentésére a helybeli kir. ügyészség a bűnügyi eljárást a furfangos csaló ellen megindította.

A polgármester Aczél főmérnökről

Nyilatkozat a városi közgyűlésen

A mai közgyűlésnek egyenesen szenzációja volt az a férfias s minden részletében szép igaz kijelentés, amelyet a polgármester Jánosi Zoltánnak egy. — bár minden tendencia nélküli — Aczél Géza főmérnökre vonatkozó megjegyzésére válaszolt. Általában szokássá vált hírlapközleményekben és közgyűlésen, vagy bizottsági közgyűléseken, hogy Aczél Géza főmérnök egyéniségével, működésével és köztisztviselői tevékenységével tulságosan szabadosan foglalkoztak olyanok, akik műszaki kérdésekhez egyáltalán nem értettek, vagy akik tendenciózusan kezelték, vagy egyenesen ráncigálták elő az egyes kérdéseket. Tehették ezt annál könnyebben, mert a főmérnök nem volt jelen ezen a gyűlésen s így ő nem védekezhetett. Ez maga is furcsa és éppen nem lovagias gondolkodásra valló eljárás volt, miután a főmérnök ellen fegyelmi eljárás folyik s így a legelmeibb követelménye az igazságosságnak, hogy az ügy folyamata alatt egy távollévő emberről ne történjenek vádaskodó kijelentések, sőt megállapítások, amikor védekezni sem tud.

Azoknak, akik a kérdésben nyugodtan gondolkodtak és szemlélődtek s akik ismerték Aczél Géza főmérnök nagyértékű munkásságát, furcsán hatottak ezek a megállapítások, akkor, amikor szakkörök a legnagyobb elismeréssel voltak és vannak Aczél Géza szaktudása, nagy koncepciójú gondolkodása és karaktere iránt. Tudvalevek és ismeretesek törekvései Debrecen nagyváros és széppé tétele érdekében, munkásságát, tehetségét évtizedek óta hasznosan érzi a város és csak félrevezettség, csak a hangulateltérés eredményeként támadt elfogultság vitathatja el az ő érdemeit. Távolléte igen-igen káros a városra s ennek szomorú igazolását fogja adni a jövő.

A közgyűlésen Jánosi Zoltán láthatóan személyi élnélküli és csak példaként tett hivatkozására mindezeket ma először mondta el Kovács József polgármester s érteztük, hogy a válasz nem Jánosinak szól, hanem mindazoknak, akiket általánosságban illet.

A polgármester válaszában ezeket mondotta:

— Aczél Géza főmérnök urra is történt hivatkozás. Az ő terhére irt dolgokban egyáltalán nem ő a hibás, hanem a felsőbb hatóságok. Meg vagyok győződve, hogy óriási kár és veszteség az ő távolléte s fölfüggesztése kára a városnak. Őt mindig a legnemesebb intenciók vezették s még halála után is emlegetni fogják az ő eredményes, a városra hasznos munkálkodását.

— Ugy van! Igaz! Helyes! — hangzott a közgyűlés helyeslése, amelyből kiérzett, hogy e szavakat már rég várta, azokkal egyetért.

— Mondom pedig mindezeket, — folytatta a polgármester — mert tudom, hogy így van. És föl kellett szólalnom e tárgyban, mert alattam szolgáló tisztviselő reputációját annak távollétében meg kellett védenem.

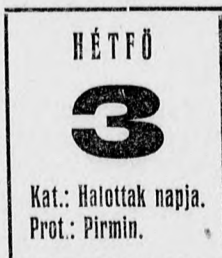
A polgármester válaszát a közgyűlés helyesléssel fogadta.

Zavarok a halottaknapja körül

Vasárnap este világítják ki a temetőt

Halottak napját nem lehet ünnepnek tekinteni, a sírok feldiszipítése, temetők kivilágítása sok évszázadon át kialakult szokás. — Hogy a mai értelemben vett halottak napja pusztán csak szokás, azt bizonyítja az a tény, hogy a városok közönségéből nemesak a katolikusok, hanem protestánsok, sok helyen a zsidók is kivonulnak halottak napján a temetőbe és éppen olyan kivilágításokat rendeznek, mint azok a katolikusok, akiknek az egyházi formások szabályai előírják ennek az ünnepélyes szokásnak a betartását. A magyarországi protestáns falvakban már régen elmosódott ennek a szokásnak az emléke is, ma már nem sokat tudnak a halottak napjáról, de például a nagypénteki bójt — ami ugyanilyen örökölt szokás a protestánsok között — még ma is létezik. Nagybritánia és Németország nagy részében, ahol a katolicizmus nagyon háttérbe szorult, már eltűnt a protestánsok köréből ez a halottaknapja szokás. A katolikus egyház nem tartja ünnepnapnak a halottak napját, mert tudvalevőleg a naptárakban sem jelzi piros betűt ezt a napot.

A városokban és általában ott, ahol a különböző felekezetek nagy tömegei között is fenn tartotta a temetővilágítás szokását, az emberek november elsején este szoktak kivonulni a temetőbe, ekkorra virágozták fel a sírokat, mint november másodikának előestéjén. A halottaknapja szertartásokról, gyászistentiszteletekről már csak a római katolikusok templomjárói bírnak tudomással. — Bár minden háznál van kalendárium, azért kevesen tudják, hogy az idén az a ritkán előforduló változás van a naptárakban, hogy halottak napja 3-ára esik s így néz ki a naptárnak ez a száma november hónapban.

Kat.: Halottak napja.
Prot.: Pirmin.

Ez a változás mindig előfordul azokban az esztendőkből, amikor vasárnapra esik 2-ika, mert a római katolikusok gyászistentiszteletet nem tarthatnak vasárnap, csak hétköznapokon. Most az a kérdés merült föl, hogy mikor legyen a temetővilágítás? A katolikus embernek van hivatalos halottak napja, tehát az előeste szokásait 2-án este tartják meg. Azok, akik az egyháztól függetlenül ragaszkodnak ezekhez a szokásokhoz, most vagy az egyházzal tartanak, vagy nem. A fővárosban temetői ünnepek, világítások most is elsején este lesznek. A debreceni római katolikus temetőben azonban vasárnap, 2-án este lesz a világítás, a gyászvecesernye pedig ugyanaznap délután 4 órakor lesz a Szent Anna-utcai templomban. A hívek már tudomást szereztek erről a változásról, miután a templomban kihirdették nekik.

A tűzbiztosítási „panama”

Mi az igazság?

A közönség már teljes tudatában a városnál emlegetni szokott panamáknak jelentőségével, leszállítja azokat a maguk kellő értékére. Így volt azzal az interpellációval is, amelyben Révi Nándor dr. tegnap enyhébb formában, de mégis ilyen panamaszerű dolgokat emlegetett a városi tűzbiztosítás kapcsán. A polgármester tegnapi megnyugtató nyilatkozata után is helyénvalónak tartottuk az így teljes megvilágítása érdekében e kérdésnek utána járni. Teljesen illetékes helyről nyert fölvilágosítás után ismertetjük a való tényállást.

Kovács József polgármesternek a tűzbiztosítás dolgában az volt az álláspontja, hogy csak magyar biztosító társaságokkal kösse meg a biztosítási ügyeket. Amikor ez év elején aktuális lett a kérdés, közölte azt is Glatz Antal ny. főispánnal az Első Magyar vezértitkárával, hogy az önbiztosítás kérdése a miniszternél van fenn. Glatz Antal ekkor figyelmeztette, hogy a kérdést nagyon meg kell fontolni, szerezzen be tehát Nagyváradtól, Budapesttől statisztikai adatokat, mert a közvagyonnal nem lehet játszani. A mintegy 40 év alatt előfordulható tüzesetek rizikóját ki fogja viselni, amikor ha egyetlen nagy tűz fordul elő 40 év alatt, az óriási kárt az önbiztosítás nem bírja meg s rettenetes veszteség érheti a várost.

A megbeszélések után az Első Magyar, a Fonciére, a Hazai, a Magyar-Francia február 7-ikén levelet intéztek a tanácshoz Debrecen városának tűzbiztosítására vonatkozóan. A nap még a beadvány kiegészítéseként tudatták a tanácsal, hogy abból a célból, hogy a tanács a főszámvevőt és segítő társait a biztosítási ügyek pontos kezeléséért s az ezzel járó tetemes fáradozásért külön tiszteletdíjban részesíthesse, jutalékképpen az évi tiszta díjak 15 százalékát följánlják. Amennyiben ez ajánlatukat a tanács, vagy a főszámvevő nem volna hajlandó elfogadni, kérik ez újabb levelüket érvénytelennek tekinteni.

A tanács erre azt felelte, hogy nem fogad el semmiféle jutalékot. A biztosító-társaságok jelentették ezt a maguk igazgató-ságainak. Közben azonban a többi biztosító-társaság közbelépett és kivitte, hogy a város a régebbi 6 társasággal kösse meg a biztosításokat. Ezek a társulatok azután beadványt adtak a tanácshoz február 6-án, hogy a városnak — miután az ügylet jutalékmentes — 20 százalék engedményt adnak. Ezt az ajánlatot az Adria, Első Magyar, Fonciére, Generáli, Magyar-Francia és Phoenix tették. A tanács március 22-én elhatározta, hogy az Első Magyar Általános Biztosító vezetése alatt a 6 társaság kapja meg a biztosítást az 1913. évi január hó 1-én fennálló állapotoknak megfelelő kvóta szerint. A társaságok igazgatóságai Budapestten tartott ülésén megállapították a kvótát, amely szerint az Első Magyar, a Generáli és Phoenix 22 és fél, az Adria 15, a Fonciére 10, a Magyar-Francia 7 és fél százalékos kvótában kapja meg a biztosítást. Ezt a tanács is elfogadta. Mintegy 6 hónapon át vették föl a leltárt, óriási munka volt ez és a város ingyen kapott egy teljes, pontos leltárt. A biztosítási ügylet megkötésekor kötelezték magukat a társaságok, hogy ha a város bármikor is életbe lépteti az önbiztosításra vonatkozó határozatot és ha a 20 százalék engedményt a város visszafizeti, minden pillanatban stornirozzák az egész üzletet.

Ez a tényállás. Aki ezt elolvassa, belátja, hogy sem inkorrekt dolog a megkötés körül nem fordult elő, panamáról, vagy megvesztegetésről szó sem lehet, a város részére ajánlották föl a biztosítás körül munkát kifejtő tisztviselő jutalmazására a minden biztosítási ügylet megkötésekor fizetni szokott szerzési jutalékot. A város számára s a város erre az ajánlatra nem reflektált.

HIREK

— **Személyi hírek.** Térfi Gyula igazságügyminiszteri tanácsos és Javornitzky Jenő dr. igazságügyminiszteri számellenőr Debrecenben tartózkodnak és az igazságügyi kezelő-tisztviselőknak vizsgáján mint a miniszter kiküldöttéi vesznek részt.

— **A trónörökös a német császárnál.** Ferenc Ferdinánd királyi herceg ma reggel hét óra 40 perckor Wildparkba érkezett és a császári automobilon az új palotába ment. Vilmos császár, Ferenc Ferdinánd királyi herceg és a császári hercegek Gördebe utaztak udvari vadászatra.

— **Gajzágó táblaelnök hivatalában.** — Nagyváradról jelenti tudósítónk, hogy Gajzágó Béla, a nagyváradai tábla új elnöke pénteken érkezik Nagyváradra és szombaton foglalja el hivatalát.

— **Bogdánovics patriárka temetése.** — Bogdánovics patriárka temetése a végleges megállapodás szerint vasárnap, november másodikán lesz Karlócán. Az érseki hivatal öfelsége kabinetirodájától a következő táviratot kapta:

Ó cs. és kir. apostoli felsége legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy néhai Bogdánovics Lucián temetésén legmagasabb személyét báró R h e m e n, a zágrábi 13. hadtest ideiglenes vezetésével megbízott altábornagy képviselje.

B o l f r a s s, gyalogsági tábornok.

Péter szerb király, aki Brankovics patriárka temetésén Sztepanovics tábornok útján képviseltette magát, a vasárnapi temetésre is küld képviselőt.

— **A passzázs első áldozata.** A városi bérházba beköltözött kereskedők keservesen panaszkodtak, hogy a passzázs megnyitásának elmaradása rájuk óriási anyagi károkat jelent, mert átjáró híján senki sem jár arra, nincs ott forgalom s üzleteiket senki sem keresi föl. A passzázs megnyitása a mai napig késett. Az eldugott, forgalom nélküli helyen az üzletek pangottak s most meg van ez állapotnak első áldozata. **Pintér Gusztáv**, ez a régi ékszerész és órásiparos, akit szintén oda vitt a rossz sors, mára becsukta az üzletét. Kérdés most már, mit tesz a többi kereskedő a tarthatatlan helyzet ellen, mert hosszú szerződésekkel vannak lekötve üzleteikhez s az ő veszteségeik, családjaik is nagyok. A városnak kellene valamit tenni e szerencsétlen bérlők érdekében.

— **A jegybank fiókja Zilahon.** Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsának mai ülésén kimondották, hogy Szilágyvármegyét elszakítja a nagyváradai jegybankfiók hatásköréből és Zilahon új fiókot létesít. Hír szerint a zilahi fiókhoz nemcsak Szilágy megye, hanem Szatmármegye egy kis része is és Bihar megyéből a margittai járás is hozzá fog tartozni.

— **Zsigmondi Anna, mint feleség.** Nagyváradon az a hír terjedt el, hogy a tavaly férjhez ment Zsigmondi Anna primadonna, akit Szatmáry István dr. nagyváradai közjegyző vett feleségül. — ismét színpadra akar lépni. A volt debreceni primadonnát, aki tudvalevően Debrecenből került Nagyváradra, fölkereste egy hírlapíró, akinek Zsigmondi Anna ezeket mondta:

— Nem lépek fel. Dehogy! Háziasszony és színésznő egy személyben majdnem ki van zárva. Vagy jó háziasszony, vagy jó színésznő. Meg aztán tudja, szeretem az uramat. Ő nem akarja, hogy a közönség elé lépjek, hát nem lépek. Jobb idehaza boldogan szabószámlák okozta gondok nélkül élni. Azért a vendégeim meg a magunk multságára le-leülök a zongora mellé és énekelek. Így jó. Az uram is, a vendégeim is nagyon jó publikum, akik szeretettel megtapsolnak.

— **Leány-kabátok és leány-ruhák óriási választékban Halmágyinál.**

— **Szigoru ügyvédi kamara.** Miskolci tudósítónk írja, hogy a miskolci ügyvédi kamara öt ügyvédet fölfüggesztett az ügyvédi gyakorlat folytatásától. Az ügyvédi kamara szigorú eljárására az szolgált okot, hogy az öt ügyvéd nem fizette meg pontosan a kamarai tagsági díjat.

— **Ipartestületi ülés.** A helybeli ipartestület elöljárósága Dávidházy Kálmán elnöke alatt tegnap délután ülést tartott. Az elöljáróság több fontos, az iparosokat közelebből érdeklő tárggyal foglalkozott. Így megbeszélés alá vette a betegsegélyező pénztárak államosításának ügyét s ezzel kapcsolatban a járulékoknak közadóként való kivetése és behajtása kérdését. Ugyancsak az ülés tárgysorozatán szerepelt a kartekek működésének szabályozása törvényhozás útján, valamint a kincstári erdőknek állami házikézelésben leendő kitermelése és annak kincstári faraktárakból elsősorban közvetlenül az iparosoknak leendő árusítása. Elhatározották, hogy mindezen kérdéseket illetően a kereskedelmi és iparkamarát kéri föl, hogy ezek iránt fölirattal forduljon a kormányhoz.

— **Az elátkozott család.** A kinematográfia mintegy évtizedre tehető multjában kevés olyan filmet teremtettek a tökéletesség fejlesztésében határt nem ismerő filmgyárak, mint „Az elátkozott család”, amely holnap — szombaton — kerül bemutatásra az Uránus-színházban. A darabot Voss Richárd írta. A kiváló író „Schuldig” (Bűnös) című munkája, melyből „Az elátkozott család” mozi-dráma készült, a világirodalom legjelesebb művei között foglal helyet, s minden könyvolvasó ember ismeri annak a mélységeit és megdöbbentő igazságait. Mint szindarab a mult évtizedben diadalmas körutban járta végig az európai színpadokat, Budapestén a „Nemzeti-színházban” Jászai Mari, Gál Gyula és Ujházy Ede vitték diadalra a németek legnagyobb írójának művét. Az érdekesítő kolosszális film szombattól kezdve öt napon át marad műsoron, az Uránusban, melyre számozott jegyek már most előjegyezhetők. Telefon 3-28.

— **Eltűnt egy polgármester.** A dicsőszentmártoni rendőrség országosan körözötti városa polgármesterét, Keves Józsefet. A polgármester ellen — aki súlyos idegbajban szenved — nemrégiben holmi apró szabálytalanságok miatt fegyelmi vizsgálatot rendelt el a főispán s most azt hiszik, hogy a tulideges és tulérzékeny kedélyű ember valami kárt tett magában. Ugyanis pár nap előtt elutazott Dicsőszentmártonból Budapestre, onnan Kolozsvárra, Gyergyószentmiklósról, majd Brassóba, ahol nyoma veszett.

— **Száz apró gyermek könyörög** e lap hasábjairól Debrecen város minden jóért és nemesért áldozni kész közönségéhez. Száz gyermek rongyos ruhában, lyukas cipőkben kopogtat a nemes szívű emberek ajtajain és kér gyors segítséget a közelgő tél fagyá ellen. Talán százszorta sürgősebb a segítség ez évben, az országos nagy nyomor fokozottabb mértékben készteszen tehát minden embert könyörületre. Ki az, akinek nem borul könnybe két szeme, látván a sok apró, ványadt arcú, rongyos gyermeket s ki nem örvend azon, hogy annyi sok gyermek kap télire jó ruhát és cipőt? A „Polgári Asztaltársaság” most bocsájtotta ki a minden évben szokásos felhívását Debrecen város közönségéhez. Magunk részéről is külön felhívjuk erre olvasóink figyelmét s kérjük, hogy ne dobják félre a hozzájuk juttatott sorokat, hanem ez évben fokozottabb mértékben járuljanak hozzá a nemes célhoz. Az „Asztaltársaság” igazán nemes céljaira feleslegesnek tartjuk itt külön felhívni olvasóink szíves figyelmét, mert az „Asztaltársaság” vezetőinek humánus működése közismert. Ismételten kérjük olvasóinkat, hogy szíves adományait Márkus Jenő vendéglőshöz az Asztaltársaság gazdájához (Dréher-sőresarnok) juttatni kegyeskedjenek, hol a legcsekélyebb összeget is örömmel fogadják.

Fangó VIZGYÓGYINTÉZETBEN

iszapkezelés a Simonffy-utcai

— **Csöd Lujza hercegnő ellen.** Bécsből táviratozzák: Lujza hercegnő ellen ma hitelezői megkérték a csődöt.

— **Debreceni vasutasok előléptetése.** A debreceni üzletvezetőség területén november elsejére tömeges előléptetések történnek a Máv-nál. Elöléptek a tisztviselők létszámában: Fábrián Sándor főmérnök, Simon Kálmán, Tosin András, Oláh László, Nagy József, Singer Ignác, Szilvássy István, Günther Mihály ellenőrök, Barabás Ede mérnök, Krizsán Lajos hivatalnok, s ezenkívül egy egész sereg vasuti altiszt.

— **Mindszent ünnepre** való tekintettel az Uránus-színház a megszokott és olyan általánosan kedvelt szombat délutáni gyermek-előadást nem tartja meg. Este 6 órától „Az elátkozott család” című 5 felvonásos dráma, pompás kísérő-műsor keretében kerül bemutatásra rendez helyárrakkal.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Pólya Imre hajdusoboszlói m. kir. adóhivatali gyakornokot a XI. fiz. osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tisztte a körösbökényi m. kir. adóhivatalhoz kinevezte.

— **Henny Porten fellépte az Uránusban.** Tegnap este nagy számu közönség előtt mutatta be az Uránus-színház „Az ő jóhíre . . .” című 3 felvonásos társadalmi drámát, melyben a női főszerepet Henny Porten játssza. A legnagyobb érdeklődés kísérte Henny Porten művészi nemes játékát s hogy kifejezést adjon a közönség érzelmeinek, egyik hatásos jelenetében meg is tapsolta. Henny Porten ma este 6 órától — utoljára — játszik az Uránus-színházban, melynek megtekintését előnyösen ajánljuk a közönségnek.

— **Érmihályfalva kára a kolera miatt.** Megirtuk, hogy a biharmegyei alispán elrendelte Érmihályfalvának az ideiglenes kolera-zár alól való feloldását. Kedden az alispán rendeletéhez képest megszünt tehát a zár Érmihályfalva körül és a régi állapot tért az Érmellék élénk forgalmu, virágzó fővárosába. Az egyetlen kolerás, Novák György betegségéért közel három hétig szenvedett az egész környék, különösen pedig Érmihályfalva kereskedelme. Természetesen elképzelhető, hogy milyen nagy örömmel és megkönnyebbüléssel fogadták az alispánnak a zárlat alól való felszabadító rendeletét, amely visszaadta a megbénított városka életerejét. Érmihályfalván ma először három hét óta megtartották a vásárt, amely oly nagyarányu volt, hogy három vásár is kitelett volna belőle. Az a felfogás, hogy a három heti zárlat közel 300,000 korona kárt okozott Érmihályfalvának, amit azonban, miután a zárlat megszűnt és a kereskedelem fellendült, rövidesen pótolnak. A háromszázezer koronát ugyan nem lehet tényleges kárnak tekinteni, ez azonban aktív összeg, amit az elmaradt vásárok és a megcsappant forgalom rovására írnak.

— **Őszi újdonságok,** valódi Pichler- és Borsalino-kalapok nyakkendők, fehérneműk Frank Imrénél a „Dréher” mellett.

— **Ma utoljára látható az Uránus-színház szenzációs műsora.** 1. Téli napok Kolorádóban, csodás természeti felvétel. 2. A tolatkodó udvarlók, kacagtató. 3. A nemes anyai sziv, népdráma. 4. Molnár ur kalandja, bohózat. 5. A sokoldalú szobaleány, komikus jelenetek. 6-7-8. Az ő jó híre . . . társadalmi dráma 3 felvonásban, a főszerepet Henny Porten, a legszebb berlini mozi-színésznő, a debreceni közönség legkedveltebb mozi-primadonnája fogja játszani. — Előadások kezdete pontosan 6 órakor, folytonos bemenettel. Rendez helyárrak, bérlet, tisztviselő- (igazolvány) és trafik-jegyek érvényesek. Holnap — szombaton — új műsor keretében „Az elátkozott család” kerül bemutatásra.

— **Női felöltők angol-kelméből** minden divatszínben 14 korona Halmágyinál.

Hideg van! Gyermekekabátok 5 koronától, Reichmannál, Piac-u. 85.
Gyermekekruhák . 2 koronától,
Bluzok, pongyolák minden árban Szörme-garnitúrák partieban. ::
 Royallal szemben.

Dr. Hegedüs Loránt ügyvédi irodáját

Debreczenben, Simonffy-utca
2/b. szám alatt megnyitotta.
Telefon 32.

— A rakamazi vásár. A szabolcsi alispán ma a következő táviratot küldte Debrecen város polgármesteréhez:

Polgármester
Debrecen.

Miután a Tokajban újabbán előfordult koleragyanus eset negatívnak bizonyult és a község a zár alól föloldatott, ennél fogva a Rakamazon folyó évi november hó 3-án tartandó vásárt engedélyeztem.

Alispán.

— Akinek teher az élet. Az élet rokkantjainak szomorú tanyájáról, a városi szegényházból gyors egymásutánban menekülnek kifelé a csüggedők, a semmitsem várók, mitsem remélők. Alig pár hete egy öreg asszony vetette magát a villamos elé, nem sokkal utána, egy másik néni marólugot ivott és ma egy 68 éves előregedett ember Boldog Péter akasztotta föl magát. Délelőtt kíváncszorgott a Kossuth-utcai temetőbe egy hervadó akácfára zsinogot hurkolt és — fölköttette magát. Mire észrevették már kiszendett. A rendőrség részéről Balkányi Emil dr. rendőrorvos és Fehér Mihály rendőrbiztos jelentek meg a helyszínen, akik Boldog Péter hulláját beszállították a temető halottas házába.

— Az apja szeretője. Nagykanizsáról jelentik a következő förtelmes történetet: Pár nap előtt a zalaszentbalázi körjegyző előtt egy összetöpreődött parasztasszony jelent meg, Csendes Sándorné. Félő szóval, akadozva adta elő nagy panaszát. Férje, Csendes Sándor magyarszerdahelyi csordás tíz év óta viszonyt folytat huszonnégy éves Rozália nevű leányával. A leány most gyermeket szült. Ez indította az asszonyt arra, hogy a följelentést tegye. Az eset szinte hihetetlennek látszott. A jegyző azonnal értesítette a csendőrséget, ahonnan azonnal kimentek Magyarszerdahelyre. Előbb Csendes Rozália huszonnégy éves leányzót fogták vallatóra. A csendőröknek könnyű dolguk volt. A leány fásultan, keseredetten a következő szenzációs vallomást tette:

— Apámmal tíz év óta élek titkos szerelmi viszonyban. Tíz év előtt történt, hogy egyszer, mikor apámnak ételt vittem a legelőre, fenyegetni kezdett, hogy levágja az orrom, véresre ver, ha nem adom meg magamat. Mit tehettem egyebet? Az apám kedvesem lettem. Közben kértem is akadt volna, de az apám elkergette. Négy gyermekem született, egyik, a kilencéves Sándor Zalabéren van. A másik három meghalt. A negyedik gyermekem most született — holtan.

Az apa cinikusán és primitív erkölcsi fel-fogásának megdöbbentő bizonyosságával vallotta:

— A lányom nem erőszakkal lett az enyém. Különben én az apja vagyok, én neveltem, én tápláltam, én ruháztam, hát meg kívánhattam, hogy az enyém legyen.

A két rettenetes vallomást kiegészíti az anyáé. Nem volt biztos tudomása arról, hogy a leány törvénytelen gyermekeinek apja, — a saját férje, a leány apja. Mondották ugyan neki, de nem akarta elhinni. Most azután már nem bírta tovább és megtette a följelentést. A bestiális apát és a szerencsétlen leányt a csendőrség letartóztatta s a nagykanizsai kir. ügyészség fogházába vitték őket.

— 50%-ot takaríthatunk meg fűtőanyagban, ha az ajtókat és ablakokat léghuzat elzáróval látjuk el. Kapható Mentze Henrik újdonságok áruházában, Piac-utca 38. sz.

— Rendőri hírek. Varga László Csillag-utca 41. szám alatt lakó csizmadia-segéd ma délelőtt panaszt emelt a rendőrségen Vass József nevű lakótársa ellen, hogy lakásáról többféle ruhaneműt mintegy 125 korona értékben ellopott s azután megszökött. A rendőrség Varga panaszára nyomozza a tolvaj lakótársát. — Szabó Lajos helybeli csizmadia nemrégiben éjeli szállást adott egy Zsurkai Béla nevű asztalossegédnek, aki ez alkalommal egy értékes tajtékpipáját ellopta. Zsurkai ellen — akit a csendőrség időközben más lopások miatt letartóztatott — a rendőrség az eljárást folyamatba tette.

Színház

HETI MŰSOR:

PÉNTEK: *Mumus*, vigjáték. (C bérlet.)

* **A „Mumus“ harmadszor.** (A színházi iroda jelentése.) A színtársulat vigjátéki személyzete ma adja elő harmadszor a „Mumust“, Paul Gavault kitünő vigjátékát, mely a debreceni színházban igaz, őszinte sikert aratott. A darab ezuttal (C) bérletben kerül előadásra.

* **Mindszentek napján két előadás.** (A színházi iroda jelentése.) Szombaton, november 1-én, Mindszentek ünnepén két előadás lesz. Délután mérsékelt helyárrakkal Raupach népdramája: „A molnár és gyermeke“ kerül színpadra. Este rendez helyárrakkal (A) bérletben a „Vasgyáros“, Ohnet György örökbecsű, romantikus színműve jut műsorra. A kiváló mű főszerepeit Halassi Mariska, Uti Giza, Károlyi Ibolyka, Payer Margit, Fehér, Lajtai, Bérczi, Nagy Sándor, Kassay, Madas, Rónai játsszák.

* **„Eszemadta“.** (A színházi iroda jelentése.) Ez a kitünő operett most vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal kerül színpadra, a bemutató elsőrendű szereposztásával. Jegyek válthatók a színházi pénztárnál.

* **A „Boccacio“ felújítása.** (A színházi iroda jelentése.) Vasárnap este rendkívül érdekes, premier-számba menő reprimé lesz a debreceni színházban. Színpadra kerül Suppé Ferenc halhatatlan és valóban örökbecsű operettje, a „Boccacio“. Suppé e remekét felesleges ismertetünk. Kitünő szövege és zenéje, mely a gyönyörű melódiák egész tárháza, irójának nevét örökké halhatatlanná tették. Legutóbb a m. kir. Operaház újította fel olyan ragyogó kiállításban, hogy a legmodernebb szerzők is megirigyelhetnék a rég sirjában nyugovó Suppét. A debreceni színház operett-személyzete, már hetek óta készül a „Boccacio“ előadására. Parádés estének szánta ezt a darabot az igazgatóság és az énekes személyzet a vezetőséggel vállalva dolgozik azon, hogy a debreceni közönségnek feledhetetlenné tegye ezt az előadást. A mű főszerepeit Nagy Aranka, Borbély Lili, V. Márkus Angela, Halassiné Serfőzi Etel, Mucsi Anna, Oláh, Sz. Nagy, Kassay, Madas, Rónai, Kormos és Váradi játsszák. Jegyek a közönség nagy érdeklődésére való tekintettel már válthatók a pénztárnál.

* **Gáthy Kálmán vendéjátékai.** (A színházi iroda jelentése.) Gáthy Kálmán, a buda-temesvári színház jeles baritonistája, a jövő héten kedden és szerdán vendégszerepel a debreceni színpadon. Kedden „A hajduk hadnagya“, szerdán pedig „A madarász“ címszerepében lép fel a kitünő művész, aki egyik elismert legjobb baritonistája a magyar színpadoknak.

* **Páratlan az érdeklődés** nap-nap után az „In hoc signo vinces“ (E jelben győzni fogsz) csodafilm iránt. Vidéken a Quo Vadis óta ily sikert film el nem ért. A híres olasz tragika Maria Jacobini legjavát adja utolérhetetlen művészetének. Tömegjelenetei, természetű csatajelenetei frappáns hatással vannak a nézőre. Egész héten bemutatja az „Apolló-színház“. Telefon 7-62. Trafik- és kedvezményes-jegyek érvényesek. Nappali előjegyzés.

Figyelmeztetés !!

Egy **Fischer Lajos** nevezett ur cégem utazójának adja ki magát s cégem részére rendeléseket és pénzeket vesz fel. Figyelmeztetem a mélyen tisztelt hölgyközönséget és vevőimet, hogy fentnevezett ur cégemnél **alkalmazásban nincs, e szerint tehát nincs is felhatalmazva részemről sem rendelések, sem pénzek átvételére.** Kiváló tisztelettel

Szenásy Gyula

női divatkelmék áruháza
Budapest, IV., Kristóftér 4. szám.

TÖRVÉNYKEZÉS

A virtus

— Törvényszéki főtárgyalás. —

Megirtuk annakidején azt a véres veredést, amelyet néhány duhajkedvű egyéki legény rendezett ez év június 6-ára virradó éjjel.

Domán Lőrinc, Virág Péter, Nagy József és May József fiatal egyéki legények vígan mulatoztak az ottani Fleischer-féle kocsmában. Egymásután kerültek az asztalra és ivódtak meg a borok, magásra szállott a kedv, zengett a nóta, s mint ilyenkor már falu helyen szokás, megkezdődött a legényi virtuskodás, amelynek hevében gyors egymásutánban csapdosták a falhoz a háromdecis üvegeket. Amíg a pénzüket tartott, nyugodtan folyt a duhajkodás, ennek az eltűnével azonban eltűnt a kocsmáros türelme is és amugy „szép csendesen“ kitette a mulató társaságot az — utcára.

Egy kicsit haragudtak a legények, egy kicsit handabandáztak, egy-két magyaros káromkodást is nekieresztettek, de egyebekben mint akik jól végezték a dolgukat, nekivágtak a csillagfényes júniusi éjszakának.

Ekkor került az utjukba Berkesz József gazdálkodó hasonló nevű fia.

— Félre az utból, kölyök! — kiáltottak a legények s a következő pillanatban már neki is estek s agyba-főbe verték, úgy, hogy súlyos sérüléseivel a debreceni közokmányba kellett szállítani.

A debreceni kir. törvényszék ma délelőtt foglalkozott ezzel az ügyel Hoffmann József táblabíró elnöke alatt.

Az ügyész súlyos testi sértés vétsége címén emelt vádat a duhajkodó legények ellen, akik közül a törvényszék Virág Pétert és Domán Lőrincet két-két heti, May Józsefet és Nagy Józsefet pedig egy-egy heti fogházra ítélte.

Az ítélet ellen az ügyész felebbezést jelentett be.

§ **Elitették Marcalli rágalmazóit.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma hirdette ki a törvényszék az ítéletet a Marcalli Henrik egyetemi tanár által Göröcsöni Friedrich István ellen folyamatba tett bűnügyben. A törvényszék Göröcsöni Friedrich Istvánt becsületsértésben vétkesnek mondta ki és 4000 korona fő- és 2000 korona mellékbüntetésre ítélte. A többi vádlottat fölmentették.

§ **A rendőr ellen.** A debreceni kir. törvényszék ma délelőtti főtárgyalásán 50 korona fő- és 10 korona mellékbüntetésre ítélte Tódor Jánosné böszörményi illetőségű vásári naptár-árust. Az ítéletet az az összeszólkózás eredményezte, amely még a februári debreceni nagyvásáron folyt le Tódor Jánosné és Kathi József rendőrbiztos között. Tódor Jánosné ugyanis egy a rendőrségi szabályrendeletben meg nem engedett helyen állította föl sátorát, amelyet a rendőrbiztos más helyre hordatott át. Az asszony emiatt becsületsértő kifejezésekkel illette a biztost, aki följelentést tett a helybeli kir. ügyészségnek, amely hatósági személy nyilvános meg-rágalmazása címén emelt vádat Tódor Jánosné ellen. Az ítélet jogerős.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	821.50
Osztályk. hitel	824.25
4. osztályk. koronaf. / 6k	80.75
Államv. az	892.50
Jószágbank	21.00
Rizsumurány	894.50
Halgótarjál	7.48
Köszül. vasár	638.00

Irányzat:

Magánleszámitolási kamatláb:
 Bécs 5¹⁵/₁₆ %, Berlin 4³/₄ % London 4¹⁵/₁₆ %

Budapesti gabonátőzsde.

Szara K. (Strasser és Kösz) éabr. bizományos távirati jelentése

Buza májusra	10.48
októberre	11.38
1914. ápr.	17.67
Ros, októberre	9.00
áprilisra	7.56
Zab októberre	8.41
áprilisra	7.46
Tengeri 1913. év októberre	6.28
máj	

Köszára 5-tel magasabb.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Terzin Zsifkó Nagybecskerek, Serkin Augusztia Eger.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Hajdúvármegye szállítói nagyáruháza ajánlja a lakást változtatók **figyelmébe** **Óriási szőnyegraktárát:**

Függönyök — Csipkesterők — Ágy- és asztalterítők, Hencserterítők — Butorszövetek — Papanok — Matracok — Linoleum

a legolcsóbb árak mellett.

Elismert legjobb motorok!

Eredeti KÖRTING DIESELMOTOROK

álló- és fekvőrendszer.

Szivógáz és benzínmotorok. Benzin és nyersolajos cséplőgarnitúrák, magánjáróval is.

Meglepő újdonságok! Nyersolajmotorok Meglepő újdonságok gyújtófej, vízbefecskendezés és kompresszor nélkül.

GELLÉRT IGNÁC és TÁRSA

mérnöki iroda Budapest, V., Koháry-utca 4. sz.

Saját érdekében kérjen ajánlatot!

Gyomorgörccs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a legkitűnőbb háziszser a

HOLLANDI GYOMORCSEPPEK

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható **MIHALOVITS JENŐ** gyógyszer-tárában, Debreczenben.

Telefon 945. : : : Telefon 945.

Tűzifa, köszén

igen olcsón beszerezhető **SZÜGYINÉL**, (Hungária-malom mellett.)

Ugyanott 2 és 3 méteres akácfaok olcsón kaphatók.

SCHÖN SÁNDOR

SAJÁT KÉSZÍTMÉNYŪ KEZTŪI A LEGJOBBAK

Mindenütt izzófény!

Legújabb javított petroleum izzófény-égő „ARGUS”

1914. minta.

Aranyérem: Páris, London.

Az 1914-es mintával olyan égőt állítottunk elő, mely az összes követelményeknek a legteljesebben megfelel és semmiféle más rendszerrel megközelíthetőség sem hasonlítható össze. Ez azonnal, szaglatlanul, olyan világos mint a gáz vagy a villamos világítás. 1 liter petroleum 15-18 óráig tart. Kezelése könnyebb mint a közönséges körégő-lámpáknál. Mindenütt alkalmazható, csak petroleum-tartó medence csavarnyílásának átmérőjét kell megadni. Ára hálával és üveggel teljesen összeállítva 7-50 K. Pót-izzótest 50 f. Pót-üveg 10 f.

Minden rendszerű izzótestek saját gyártmányú. Világítási cikkek, petroleumkályhák és szabad újdonságok árjegyzékét ingyen és bérmentve küldöm. Fizetéseket képviselők és kereskedők kerestnek. □

Főraktár: **JOSEF HIRSCH** Wien, VIII., Kochgasse 3.

A világhírű és a legújabb rendszerű **BOLINDER NYERSOLAJ-MOTOROK**

és azok alkatrészei kizárólag

Anyos Imre cégnél kaphatók Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17. szám.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jóállás! Jutányos árak! Kedvező fizetési feltételek!

TELEFON 12-76. Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzékét!

Telefon 632. **HALMÁGYI** Telefon 632.

DIVATHAZA PIACZ-U. 47, a FŐPOSTÁVAL SZEMBEN.

Felöltők minden színben . . . 10.— koronától
 Pongyolák minden színben . . . 5-40 koronától
 Bluzok minden színben . . . 2-50 koronától
 Selyembluzok minden színben 4-90 koronától
 Costümök minden színben . . 20.— koronától

A fenti árak érvényesek, míg a készlet tart.

DALMA

Jó borok

1 liter Homoki vegyes . . . . . 90 kor.
 1 liter Asztali ó bor . . . . . 1.— kor.
 1 liter Űri bor (ó rizling) . . . 1'28 kor.
 1 liter Szekszárdi veres ó bor 1'30 kor.

Betét üvegre 16 fillér. Tiszta szavatolt minőségben

KONTSEK GÉZÁNÁL
 KOSSUTH-UTCA 7. SZÁM.

HÁZTULAJDONOSOKNAK

Debreczeni lakbérszabályzat . . . 80 fillér
 Házber-nyugtakönyvecske . . . 40 .
 Házirend . . . . . 40 .
 Kapuczdula (minden helyiség részére) . . . . . 10 .
 Üres lakás bejelentési lap . . . 10 .
 Ismét kiadott lakás bejelentési lap . . . . . 10 .
 Építés engedély iránti kérvény 10 fillér.
 Lakhatási . . . . . 10 fillér.

ért darabonként kapható . . .

HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
 könyvnyomdájában
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 49.

BOLINDER NYERSOLAJ-MOTOROK

és azok alkatrészei kizárólag

Anyos Imre cégnél kaphatók Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17. szám.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jóállás! Jutányos árak! Kedvező fizetési feltételek!

TELEFON 12-76. Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzékét!

Telefon 632. **HALMÁGYI** Telefon 632.

DIVATHAZA PIACZ-U. 47, a FŐPOSTÁVAL SZEMBEN.

Felöltők minden színben . . . 10.— koronától
 Pongyolák minden színben . . . 5-40 koronától
 Bluzok minden színben . . . 2-50 koronától
 Selyembluzok minden színben 4-90 koronától
 Costümök minden színben . . 20.— koronától

A fenti árak érvényesek, míg a készlet tart.

Tíz szög 50 fillér, axontul minden szó 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér. ::

APRÓ HIRDETÉSEK

Vastag betűből szedve t minden szó 10 fill. Apró hirdetések előrefizetendők. ::

Videokról
apróhirdetéseket legcélszerűbb postautalvánnyal feladni. Az apróhirdetés szövege a postautalvány szelvényén elfér. — Zárt levélben is lehet; akkor a hirdetés ára levélbélyegben csatolandó.

Apróhirdetésre
telefonon felvilágosítással nem szolgálunk

Jelígés leveleket
csakis kell igazolás ellenében adni a kiadó hivatal.

Kiadó-
hivatalunkban a jelígés levelek délelőtt 10—12 óráig adatnak ki. 706

A Debreceni Független Ujság
telefon számai:
Szerkesztőség 3—39
Kiadóhivatal 3—39 és 18
Nyomda 18

Levelezés

Jelígés levélnél a hirdetés száma is kérietik.

R...
Mondhatom, pontos voltam, de te mégis elhanyagolsz és nem voltál ott, pedig hogy megígérted eljöveteled. Várlak, gyere. J... 911

Ki
venne feleségül tisztességes árvaléányt. Özvegyhez is férjhez mennék, akár vidékre is. Irjanak „Jó bánásmód” jelígre a kiadóhivatalba. 910

50.000 dollár
készpénzvagyonnal sürgősen csinos, egészséges terjed keresek, ha vagyontalan is. 22 éves, független, szépek mondott amerikai hölgy vagyok, németül jól beszélek. Nem névtelen ajánlatokat kérek. „Hymen”, Berán, 18. 2352

Különtéle

Mig a készlet tart
az új Béka áruházban Piac- és Hatvan-utca sarkán legújabb faconis selyem bluzok 19 korona. Szövet etamin és batizt bluzok 5 korona, 1 vég angol vászon finom szálu 11 korona, egy kész rumburgi lepedő varrás nélkül 240 korona, szövet maradékok 140 cm széles 3 korona. Férfi ingek és fehérművek remek választékban. Flu és leánykaruhák remek választékban. Csekély bevásárlásnál sok pénzt takaríthat meg a Béka áruházban. 1715

Vendégiosóknak:
„Itt édes must kapható” feliratú cédulák lapunk kiadóhivatalában olcsón kaphatók.

VIZVEZETEK,
csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben jótállás mellett. Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készíték. Házak évi jókarban tartását csekély díjazásért elvállalom. Gyenes Antal, Miklós-utca 29. sz. Telefon 937. 34

Egy
iparos férfi vagy nő kvártélyt kap Darabos-utca 14. szám 3. ajtó. 805

Röfő:
kereskedőt társul keres 2000 koronával vidéki fűszeres. — Ertekezhetni Eötvös-utca 11. sz. az üzletben. 771

Elveszett
1 kávébarna foltos, pettyes nagy fajta vadász vizsla kutya him. Lord névre hallgat. Becsületes megtaláló ill. jutalomban részesül a Műégyháznál Salétrom-utca 759

Lakás

Lakatos-
vagy asztalosműhelynek való helyiség és egy szoba kiadó. Széchenyi-utca 44. szám. 727

Két
szoba, konyha és mellék-helyiségekből álló lakás Maróthy- (Morgó) utca 21. szám alatt november 1-től kiadó. Tiszta, csendes udvar. Más lakó nincs. A lakás csak délutáni órákban tekinthető meg. 860

Irodának,
áruháznak igen alkalmas Piac-u. 61. sz. alatt, félmeletem levő utcai helyiség azonnal kiadó. Ugyanott egy pénzszekrény, pultok, villany- és gázlámpák eladók. 865

Üzlet

CIRIN
parket és linoleum kenőcs kefévelés nélkül fényes és sikos. Aparkettett szép világosan tartja. — Kapható a DEUTSCH-üzletekben. 13

VALODI
édes, nemes szegedi paprikakülonlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő fűszer-, gyarmat-áru nagykereskedésében, pénzügyi palota. Telefon 79. sz. 1755

Konyha- és előszoba-
berendezések készen kaphatók nagy választékban Weisz Ferenc asztalosnál, József kir. herceg-utca 7. szám. Telefon: 10—90. 1

Butorok
legolcsóbban kaphatók, havi részletfizetésre is. Weisz Gyula asztalos és kárpitósnál, Széchenyi-u. 19. Minden kárpitósmunkát felvállal. 1923

Vadász cipőt
és egyéves önkénteseknek cipőt, csizmát szabályszerűen készít Falusi Károly, polgári és katonai cipészmeister, Csapó-utca 41. sz. a. 310

Új hentesüzlet
A Csapó-utca 68. szám alatt (Retezár-féle házban) naponta friss disznóhús kapható. Ugyiszintén zsirnakvaló hajt és sós szalonna, déiben és este frissen sült lacipcsenyé. B. pártfogást kér Csonka András Debreczen, Csapó-utca 68. sz. Retezár-féle ház. 2432

Adás-vétel

I: óasztal
jókarban levő megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 71

Ócska
ólmot veszünk bármely mennyiségben. Hoffmann és Kronovitz Piac-utca 49. sz. 72

Eladó
alig használt íróasztalok, szekrények, ágyak, asztalok és ebédő kredencsek Tibayné, Kossuth-u. 41. 745

Cserélek
a vargakerti K. Tóth-u. 8. sz. házzal kisebb földbirtokért, 10—12 hold lehet bárhol. Ügynökök díjazva. Egy kis jégszekrény is eladó. 849

Ipari
telep kiadó esetleg eladó Szalkai-utca 5. szám. Ertekezhetni Piac-u. 71. sz. a háztulajdonosnál. 850

Veszek
újborított bármilyen nagy mennyiségben. Új boros hordók eladók. Borbizományi üzlet. Hunyadi-utca 10. 803

Ösemege-
szőlőt, szépet megveszek, szőlős kosarak eladók. Friedländer, Miklós-utca 53. Telefon 166. 811

Karikahajós
varrogép, ebédőszékek, két karnisz olcsón eladók. Kigyó-utca 3. 755

Automobil
egész kis alaku, forgalmi engedéllyel együtt eladó. Nap-utca 9. 751

E adó
több két sütős, magas, tornyos vaskonyha. Pacsirta-utca 47. szám. 751

Egy
jó karban levő karikahajós varrogép és egy olcsó kerékpár eladó. Homokkert-u. 91. 748

Mez
pergett, kizárólag saját termésű, kitűnő minőségű kilogrammonként 1 K 40 fill. Kereskedőknek — nagyobb vételnél 1 K 20 fill. dr. Dudinszky Emil méhészetéből. Czegléd-u. 7. sz. 851

Egészen
új, modern, világos hálószoba butor elköltözés miatt azonnal olcsón eladó. Gyermek vaságy és sparherd ugyanott. Piac-utca 47. 106

Eladó
Homokkertben Szabó Kálmán-utca 7. sz. ház, állomás közelében 752

Tengeri
termés öt hold földről — eladó. Eötvös-utca 6. 753

Postakert,
Posta-utca 5. sz. keveset használt porcellán kályha eladó. 754

Eladó
Varga-utca 9. sz. ház, nagy udvarral, kerttel. Udvar, kert, faskamrával esetleg raktárnak kiadó. Ertekezhetni ugyanott. — Butorozott szoba, utcai kiadó. 749

Motorkerékpár
3 személyes, jutányosan eladó. Nap-utca 9. 750

Gram-phon
dupla hengerrel, szép nagy 20 lemezzel eladó. Homokkert, Akácia-u. 13. 756

Eladó
jókarban levő ház. Vendég-utca 50. szám. 757

Egy
jókarban levő zongora — elutazás miatt eladó. — Nyil-utca 104. 758

Kerések
billiárdgolyót megvételre Népszava kávéház Péterfia-u. 52. 761

Veszek
használt üveg ballonokat és hordókat 50—60 literesig. Révi, Hatvan-utca 76. 833

Gézek
főgépész és fűtő, gyakorlattal kerestetik és egy kertész. Pataki Csapó-u. 53. sz. 762

Püspökladá yban a Royal - szállodában
minden időben kényelmes szobák, meleg és hideg ételk kaphatók. Mérsékelt árak, pontos kiszolgálás. Csengő a kapunál. A n. é. utazó közönség becses pártfogását kéri: Szántó Márton, tulajdonos. 1801

Allás

B onsműves,
űgyes csillárkészítő felvétetik Földvári elektrotechnikai gyárában, Széchenyi-u. 55. 2576

űgyes
szakácsnő, ki jó bizonyítvánnyal rendelkezik, felvétetik. Hatvan-utca 35., I. em. Jelentkezhetni reggel 8-tól este 6-ig. 814

Takarítónő
fiatal, tisztességes, könnyvel jelentkezhetik. Kigyó-utca 41. szám. 857

mosást,
vasalást vállalok. Mester-utca 31., a házmesternél. 872

Gyakorlott
harisnyakötő leány felvétetik Sauerbrinn, Hatvan-u. 41. 813

Ajánkzik
beteghez ápolónőnek, maszirozást házhoz, házonkívül fogad. Varga utca 12., 3. ajtó. 882

Készítők
jutányos árban, kosztü-möt, pongyolát és bluzokat a legszebb kivitelben. Faragó-utca 12. 881

Vasasztorgályos
géplakatos tanulók felvétetnek. Preizler Mór, Piac-utca 58. 772

Női
szabó, Angol munkás és ügyes alj varrólanokok felvétetnek Grünfeld nődivat termében. 804

űgyes
csinos varrólanokok felvétetnek Halmagynál. 804

Jobb
nőkonfekció munkához előmunkásnők felvétetnek. Deák Ferenc-utca 13. sz. 826

Felvétetik
komenciósi tehenész és kocsis, csakis nagy családdal. Széchenyi-utca 50. Venyige. 812

!! MEGÉRKEZETT !!
MOSKOVITS JÓZSEF
uri szabó divattermébe
a legfinomabb angol
DIVAT SZÖVETEK
városi újbérbház 26. A nagy-
érdemű urak pártfogá-
sát kéri, tisztelettel:
MOSKOVITS JÓZSEF

KÖHÖGÉS
rekodtság és hurut ellen nincs jobb a
Réthy-féle
pemetefü **cukorká**nál.
Millió ember szereti a világhírű RÉTHY-cukorkát, mert rendkívül kellemes ízű, a gyomrot, étvágyat nem rontja. Meghűlés, hurut, köhögés ellen biztosan és gyorsan használják. Váárlásánál vigyázzunk és határozottan RÉTHY-felét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a „RÉTHY”-név. 1 doboz ára 60 fillér, kapható mindenütt. Postán küld 5 dobozt franco 3 koronáért.
RÉTHY BÉLA gyógyszerész **Békéscsaba.**

Bőrtisztátlanságokat
mint bőrtkákat, pörsenéseket, hájfényt, érdes és feltűredzett testbőrt megszüntet...
PINOSOL
mely a **kátrányt gyógyhatásu alkotórészt elszigetelve** és a szagos, színező és ragasztó alkotórészeketől mentesítve, tartalmazza és a gráci dermatológiai klinika megfigyelésel szerint hatásosabb, mint az officinális kátrányeműek. Alkalmazható leginkább mint
folyékony Pinosol-szappan (1 K és 2 K 50 filléres palackokban hosszantartó készlet)
Aki pedig megszokásból a szilárd szappant előnyben részeit, használjon
Pinosol-Boraxszappant (80 fillér) vagy **Pinosol-kénestejszappant** (90 fillér).
Bőrbajok és kiütések ellen az orvosok a szilárd 10%-os Pinosolszappant ajánlják (90 fillér).
Bővebbet a szappanokhoz csatolt ismertetés nyújt.
Fejmosásokhoz, hajhullás, korpasodás stb ellen a folyékony Pinosol-hajszappan szolgál, 1 koronás és 2 korona 50 filleres palackokban (hosszantartó készlet).
Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és illatszerekkereskedésekben.
Pinosolwerke G. Hell & Comp., Troppan
Wien, I., Helferstorferstrasse 11.
Debreczen: raktár: **Központi drogeriában Rex Ferenc és Társánál.**

Gyermekjáték
a ruhamosás elvégzése a
Persil
önműködő mosószerrel.
Jótállás mellett ártalmatlan! **Chlor nélkül!**
Félórai főzés után
vakító fehér ruhát!
„PERSIL” kiméli a vásznat és a fehérnemű az üstben való kifőzés után olyan szép lesz, mintha a napon a szabadban lett volna fehérítve.
Gyár: Gottlieb Voith, Wien III.
Kapható mindenütt.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49., a főpostával szemben.